СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXIX. Ч. 77. Джерзи Ситі, Н. Дж., пятниця, 3. квітня 1931. VOL. XXXIX. No. 77. Jersey City, N. J., Friday, April 3, 1931. THREE CENTS.

25,000 БЕЗДОМНИХ У НІКАРАГВІ

МАНАГВА. — Дальші відомости, одержані з навіщеної землетрусом Манагви, столиці Нікарагви, стверджують, що загинутих буде звиш 1,000 осіб, а покалічених кілька тисяч. Ціле місто представляє одну велику руїну. Вогонь вже трохи придушено. А також вдалося дістати дещо води з ушкоджених водопроводів.

Поживи є ще настільки, що можна ратувати населення від голоду. Якщо буде подостатком води і ліків, то може вдасться спинити поширення недуг.

Жовніри далі витягають з руїн трупів, яких палять і ховають у спільнім гробі. Дороги завалені бездомними, яких нараховують 25,000. Нарід виглядає цілком зрезигнований.

КОРАБЛІ СПІШАТЬ З ПОМІЧЮ.

ВАШИНГТОН. — Уряд подає, що многі американські воєнні кораблі, які є в дорозі до Манагви, везуть з собою лікарів і запаси ліків. Нещасним жертвам катастрофи буде теж доставлена пожива. Червоний Хрест і приватні гуманітарні організації вже розпочали в тім напрямі акцію.

ОБМЕЖУЮТЬ ІМІГРАЦІЮ.

ВАШИНГТОН. — Департамент Праці подає, що в лютім допущено до Злучених Держав тільки 3,147 чужинців з правом на постійний побут. Є це найменьше число чужинців, допущене до Злучених Держав в якімнебудь місяці на протязі 111 останніх літ.

Назагал допущено в лютім 12,212 чужинців. В тім самім часі покинули Злучені Держави 20,890 чужинців, з яких 16,170 думають вернутися назад.

Яке це мале число, тих 3,147 допущених чужинців, пізнати найкраще по тім, що в липні 1913 року допущено до Америки 176,261 чужинців.

В лютім Департамент Праці депортував 1,517 чужинців, а завернув з пристані 693 осіб задля паспортових неточностей.

ЛУІС ПРОТИ СТРАЙКУ.

ВИЛКС БЕРІ. — Джан Л. Луіс, президент „Юнайтед Майн Воркерс", заявився проти майнерського страйку, зверненого проти „Глен Олден Кол Компані". На страйк вийшли 20,000 майнерів. Луіс називає цей страйк нелегальним, бо не був затверджений окружними урядниками.

Страйкарі візвали Луіса, щоби він прибув і розглянув їх домагання. А Луіс візвав майнерів телеграфічно, щоби вертались до роботи.

Луіс стоїть на тім становищу, що страйк порушує загальні умови платні, які заключено між юніею і власниками копалень.

БОРОТЬБА ПОСЛІВ З КОМУНІСТАМИ.

АННАПОЛІС. — Члени мерилендської легіслятури закасали рукави і билися на кулаки з комуністами, помагаючи детективам викидати їх з салі, в якій радили посли. Комуністи рішили відбути голодовий похід з Болтімор до столиці стейту і там домагатися заради безробіттю.

75 безробітних, між якими було найбільше Муринів, прибули до Аннаполіс і дістатися на послухання до говернора. Ввійшовши до легіслятури, домагалися теж вислухання їх домагань. Тут і прийшло до бійки.

Демонструючі домагалися негайного введеня забезпечення проти безробіття і признання платень, які виносять більше ніж $2,000 річно на допомогу безробітним.

НЕЗАДОВОЛЕНІ З ВІЗИТИ ГУВЕРА.

СЕРІНТ ТОМАС (Вірджін Айленд). — Місцеве населення є незадоволене з того, що президент Гувер назвав остров „пургановом" та нарікав, що Злучені Держави зробили „кепський інтерес", коли заплатили за нього $25,000,000.

Кажуть, що Злучені Держави пізнали би вартість „Вірджін Айленду" доперва тоді, як би остров був опинився в німецьких руках.

Кажуть далі, що президент був на острові дуже коротко й навіть не оглянув золотих майн і не знає економічної вартости острова, а своїм песимістичним поглядом тільки погіршує долю посілости.

ВЕТЕРАНИ В БІДІ.

ВАШИНГТОН. — Треба буде виставляти нові цертифікати, щоб дістати гроші на покриття ветеранських позичкових домагань. Подають, що досі зголосилося 1,661,628 ветеранів за позичками. Досі виставлено ветеранам 744,657 чеків на суму $278,-091,530.

ФАЛЬШИВІ ВАГИ В ШИКАГО.

ШИКАГО. — Вже від довшого часу жалувалися жінки на те, що по склепах уживають неточних ваг. Обчислено, що в той спосіб ошукувано купуючих на грубі мільони долярів. Це й було причиною, що стейтовий прокуратор Джан А. Свенсон перевів ревізію в „Сіти Сілерс Офис" і спечатав урядові папери, в яких держиться рекорди контролі ваг.

СПИС НАСЕЛЕННЯ У ВАТИКАНСЬКІЙ ДЕРЖАВІ.

Статистичне бюро Ватикану, найменшої суверенної держави на світі, оголосило недавно спис людности.

Спис виказує зріст людности за рік на 304 особи, себто загально 862 осіб, включаючи представників держав, яких є 230.

Серед людности Ватикану є двох ватиканських горожан, 495 Італійців, 113 Швайцарців, 8 Французів, 5 Німців, 2 Есланців, 1 Австріець, 1 Голяндець і 1 Етіоп.

Ватикан, як відомо, має власну почту, а телефон пани має число 102.

РОЗВЯЗУЮТЬ НАШІ ТОВАРИСТВА.

Тернопільське старосто розвязало 19. лютого 1931 Т-во „Сокіл" у Прошовій, пов. Тернопіль. В часі „пацифікації" покликали пацифікатори начальника громади та під загрозою вимусили від нього підпис, що Т-во „Сокіл" у Прошовій розвязується. І от те було достаточною і пробідною підставою для повітового старосства в Тернополі, щоби розвязати Т-во „Сокіл" у Прошовій. Виділ Т-ва „Сокіл" у Прошовій вніс відклик у тій справі до Воєвідського Уряді в Тернополі.

КРОВАВА БІЙКА В КОВЛІ.

В Ковлі трапилася оноді кровава бійка між пяними жовнірами і цивільними мешканцями міста. Бійка була така завзята, що поліція мусіла інтервенювати при помочи пальної зброї. Два вояки і один цивільний муцина тяжко ранені. Один з ранених вояків помер у дорозі до лічниці. Жандармерія арештувала решту пяних жовнірів і веде в тій справі слідство.

СМЕРТЬ СЕЛЯНИНА ПІД КОЛЕСАМИ ПОЇЗДУ.

Під колесами поспішного поїзду, що їхав з Тернополя до Львова, згинув оноді між Мланівцями і Грабківцями Федько Вовк, селянин. Вовк їхав саньми і перед залізничим шляхом пристанув, зліз зі саней держав коні в руці. Коні налякалися поїзду і потягнули Вовка під поїзд. Він згинув на місці.

АРЕШТУВАЛИ УРЯДНИЧКУ ПОЧТИ ЗА КРАДІЖ.

В Бядолінах коло Тарнова арештували урядничку почти Коморніцьку за крадіж американських листів з долярами. Вона крала, як виявило слідство, від довшого часу. Обчислили, що викрала коло 10 тисяч золотих.

„КОРОЛЕВА ПАРИЖА" У ВЯЗНИЦІ.

Минудорічна „Королева Парижа", панна Тепоніе, любилася в якомусь богатому фабрикантови авт. Коли він її покинув, „міс Парижа" хотіла відобрати собі життя, але добрі люди перешкодили їй у тому. Щоби вімститися на своїм невірному любовнику, „міс Парижа" на вулиці обсилала йому очі перцем, а опісля поранили його тяжко ножицями. Гарну, відважну й мстиву „міс Парижа" арештували за такий учинок й посадили за решітку. Вона відповідатиме перед карним трибуналом за злочин тяжчого ушкодження тіла.

УКРАЇНСЬКА ГОДИНА НА РАДІО.

В неділю, 5. квітня в годині 4.15 і до 4.30 з радіо стації W. H. A. M. співатиме Рочестерський Громадський Хор під проводом Л. Сорочинського.

Програма:

На орданський річці — К. Стеценка.

Ой ізійду я на могилу — М. Лисенка.

Ой руду-ду — Я. Степового.

Ой не вдова — М. Леонтовича.

КАРАЮТЬ ЩЕ ЗА ВИБОРИ.

Головою Повітового Комітету УНДО, д-ра Івана Сохацького, і секретаря, магістра Івана Воронця, покарав адміністраційно калуський староста Костоловський за — нелегальну збірку на виборчий фонд по 100 зол. Покарані внесли відклик до станиславівського суду. Треба згадати, що за цим фондом робила поліція дві ревізії, але нічого не знайдено. Комітет видав був заклик до складання на виборчий фонд і на цій підставі староста покарав обидвох згаданих.

ЧИМ ЛЮДИ ЗАРОБЛЯЮТЬ ГРОШІ.

Андрій Омелян потребував грошей, а щоби здобути їх, взявся на хитрий спосіб: Оголосив у „Вєку Новім" в анонсах, що його жінка не має дітей, тому хоче адоптувати чужу дитину, але кошти формального переведення адоптації має сплатити матір тієї дитини. Найшлося кілька бідних матерей, які хотіли позбутися своїх дітей і дати їх Омелянові для адоптації. Ці матері давали Омелянові по кількасот золотих на кошти адоптації своїх дітей і тим способом Омелян заробив аж 2,000 золотих. Одну дитину він справді забрав до себе, але заразже його жінка лишила ту дитину на вулиці на ласку долі. Та шило вилізло з мішка. Омеляна арештували, а львівський суд засудив його за те на 18 місяців вязниці.

РАДИКАЛЬНИЙ СИН КОНСЕРВАТИВНОГО БАТЬКА.

Оливер Болдвин, син бувшого консервативного премієра Болдвина і сам посол до парляменту з робітничої партії, виступив 26. лютого з тої партії, бо вона для нього замало радикальна. Оливер Болдвин приятелює з відомим радикальним опонентом премієра Мек Донелда, сер Освалдом Мослі; зі своїми однодумцями вони плянують заснувати окрему радикальну групу робітничих послів у парляменті Великої Британії.

БУРХЛИВІ ДЕМОНСТРАЦІЇ У ФІНСЬКІМ УНІВЕРСИТЕТІ.

В гельсінгфорськім університеті відбулись оноді бурхливі демонстрації фінських студентів. Вони домагалися, щоби всі викладі в тому університеті відбувалися у фінській мові, а не лише частина, як було досі, а решту викладали професори шведській мові. В демонстрації взяло участь около тисячу студентів. Демонстрації були такі бурхливі, що ректор університету мусів візвати поліцію, яка арештувала 22 студентів.

ГОЛИЙ ЧОЛОВІК НА ВАРШАВСЬКИХ ВУЛИЦЯХ.

Хаїма Веркшайга мали взяти до війська, а він не хотів бути вояком і казав, що він хорий та каліка. Лікарі твердили, що він здоров і мусить іти до війська. Це так розлютило Хаїма, що він роздягнувся і бігав голий по вулиці Багновій у Варшаві, щоби показати всім, що він справді хорий каліка, не здатний до військової служби. Поліція арештувала Хаїма, накрила його наге тіло і відвезла до арешту.

ЗА ОСОБИСТІ ПОРАХУНКИ.

Осип Домбський та Іван Воронїж з Радлович, пов. Самбір, убили з пімсти Володимира Чайковського з Кульчиць. Домбського арештовано, а Воронїж утік. Вбийство виконано на дорозі з Радлович до Самбора.

ЯК ТО БУЛО В БЕРЕЖНИЦІ?

В Бережниці Шляхотській, пов. Колуш, сталося на вечірні в неділю, 22. лютого таке: Зайшло кількох хлопців у церкві між шляхту, яка зайняла собі від давна широке і вигідне місце так, що „посполиті" вірні не мають досить місця та глотяться по кутах. Шляхта кинулася на хлопців з кулаками і криком. На крик вийшов о. Бандера й голосно звернув увагу, що тут дім божий, кричати в церкві не можна і ніхто в церкві не має призначеного місця. Хтось крикнув: „Українці, вийти з церкви!" В церкві лишилася сама шляхта. Але вона, видно, приготовлялася до авантюри, бо ще перед вечірнею появився в селі поліцай. Потім пішло донесення до старостава, а звідтіля телеграми до газет про напад на шляхту. Старостава двічі приїздив до села, в кооперативі й читальні, в о. Бандери та в парохіяльному уряді зроблено ревізії, мабуть шукали за муніцією, яку, — як твердить шляхта, — селяни привезли до села в грисі. У вівторок, 24. лютого, арештовано 9 парубків та передержано 2 дні. Але по двох днях слідчий судця мусів їх випустити, бож це не вони когось били, а їх шляхта в церкві побила. Виходить на пословицю про сотворіння, що то дре мішок і ще квичить. А з тої справи зробила преса цілий бунт.

СЛІПЕЦЬ ДОКТОРОМ.

Володимир Долянський, родом зі Львова, був сліпий від уродження, але при помочі лекторів він скінчив гімназію й університет. В нього був дуже-вироблений змисл дотику і це допомогало йому в науці методою Бройлера. Долянський написав докторську працю п. з. „Чи у сліпців істнує змисл перешкод", в якій доказував, що такий змисл не істнує. На днях Долянський промувався у варшавськім університеті на доктора фільософії.

ДИРЕКТОР ШКОЛИ ВБИВ УСЮ СВОЮ РОДИНУ.

В Кухівській Волі коло Пінська Едвард Янасік, управитель народньої школи, застрілив свою жінку й чотиролітну дочку. Не маючи більше револьверових набоїв, відрубав сокирою голову своєму 2-літньому синови. Після такого жахливого вбийства Янасік підрізав собі горло. Зі змісту листів, які лишив Янасік, виявляється, що він був божевільний.

ЗНОВУ НЕПОРОЗУМІННЯ ЗАДЛЯ ВОЄННО-МОРСЬКИХ СИЛ

ІТАЛІЯ И ФРАНЦІЯ ГОТОВІ ПРИЙТИ ДО РОЗРИВУ, БО РЯЖНО ТРАКТУЮТЬ ДОГОВІР.

ЛОНДОН (Англія). — Воєнно-морські переговори між Францією та Італією зайшли в слїпий кут і не буде перебільшенням, коли сказати, що вони тепер стоять перед остаточним розбиттям. Франція поставила домагання, щоб їй було дозволено обновити частину своїх великих кораблів до 1935 року. Це далоб їй значну перевагу морських сил перед Італією. Це домагання Франція ставить, інтерпретуючи в такому сенсі свій договір з Італією. Звичайно, Італія противна такій інтерпретації й домагається перегляду всієї умови.

Нове непорозуміння між Францією й Італією ставить в тяжке становище англійського міністра справ закордонних, Гендерсона, який підготовив і, здавалося, вже перевів у життя французько-італійське порозуміння. Гендерсон стоїть на тому, що Франція правдиво інтерпретує свій договір з Італією, але перший лорд адміральства, Александер, і премієр-міністер Мек Донелд кажуть, що Франція домагається забагато.

Колиб між Францією та Італією прийшло до нового порозуміння на умовах, які виставляє Італія, то тоді й Англії довелосяб зміняти свою морську програму, а це привелоб до розриву воєнно-морської згоди між усіми пятьма державами: Америкою, Англією, Японією, Францією й Італією. Розрив такий унеможливиб би працю міжнародньої конференції по обезсброєнню, яку Ліга Націй має скликати в 1932 році, а разом з тим перекреслив би всю працю Гендерсона, як міністра справ закордонних, яку він перевів у напрямку підготовки до загального обезсброєння держав.

Непорозуміння між Францією та Італією, а також справа німецько-австрійського порозуміння утворили в Европі тяжку міжнародню ситуацію.

ФРАНЦУСЬКЕ ЗОЛОТО В БЕРЛІНІ.

ПАРИЖ (Франція). — Відомости, що один великий французький банк відставив до Берліна золота на 1,000,000 долярів, викликали загальне здивування, бо саме тепер у Франції газети ведуть острy кампанію проти Німеччини задля її порозуміння з Австрією. Фінансові кола мовчать і не пояснюють причин пересилки золота до Німеччини.

ГОЛОД У ПОЛЬЩІ.

ВАРШАВА (Польща). — Три тисячі жидівської бідноти напали на централю жидівської допомогової організації, домагаючись мащи для бідних. Жидівські допомогові організації в Польщі уже давно не встані задовольнити вимог голодуючих Жидів. Поліція охороняє централі тих організацій, щоб не допустити до розгрому їх голодними.

Нужда серед Жидів така, що жадних фондів запомогових організацій не вистачає, щоб хоч трохи задовольнити всіх потребуючих. Трапляються випадки, коли жидівські матери кидають своїх дітей на вулиці. Лише в один з останніх днів знайдено шість жидівських дітей, покинутих матерями в рїжних частинах Варшави. Біля кожної дитини знайшли записку матери, що вона кидає свою дитину, бо не може бачити повільного вимирання її з голоду.

ОПОЗИЦІЯ ПРОТИ ГАНДІЯ.

КАРАШІ (Індія). — Всеіндійський конгрес скінчив свої праці. Його делегати поспішають вийхати до своїх провінцій. Ганді так перемучений боротьбою, яку довелося йому провадити з противниками порозуміння з Англією, що змушений лишитися деякий час в ліжку.

Останніх два дні замітний був зріст опозиції проти Гандія в національнім конгресі. Опозиція була зі сторони тих, що не задоволені домаганням рівности прав для всіх Індусів.

ЗАГИНУЛИ ПРИ ЗУДАРЕННІЮ ПАРОПЛАВІВ.

ЛОНДОН (Англія). — В Гібральтарі воєнний корабель, стація для літаків, „Глоріяс", у тумані наїхав на французький пароплав „Флорида". Пасажирський корабель плив з Буенос Айрес до Генуї.

При зударенню згинуло кілька осіб з залоги „Флориди", а також пасажирів. Багато людей покалічено. „Глоріяс" забрав з „Флориди" 500 пасажирів. Воєнні літаки, що вилетіли на море з „Глоріяс", не могли задля туману знайти його й змушені були летіти до еспанського берега.

СТАВЛЯТЬ КОМУНІСТІВ ПЕРЕД СУД.

ТОКІО (Японія). — Японська поліція перевела масовий арешт комуністів. Арештовано 500 членів партії. 71 поставлено перед суд за протиурядову діяльність. Після розгрому комуністичних організацій 1928 року, який перевела поліція, до Японії прибуло 1929 року кількох Японців, студентів московського комуністичного університету. Вони зреорганізували партію й з останків її членів, які не попали до рук поліції, створили кадри для відновлення комуністичної партії.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and Holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:
Three cents a copy.

Rok	$ 7.00
Six months	$ 3.75
Three months	$ 2.00

Foreign and Jersey City Rates:

One year	$10.00
Six months	$ 5.00
Three months	$ 2.75

ПЕРЕДПЛАТА:
Поодиноке число три центи.

На рік	$ 7.00
На пів року	$ 3.75
На три місяці	$ 2.00

В Джерзи Сітї і Заграницею:

На рік	$10.00
На пів року	$ 5.00
На три місяці	$2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order

Тел. „Свободи", Montgomery 5—0498, Тел. У. N. C.: Montgomery 5—183*

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

МРІЮТЬ ПРО АМЕРИКУ

Деніел Вилард, президент Болтімор-Огайської залізничої компанії, скритикував недавно американську капіталістичну систему. Він підчеркнув, що це є ненормальним явищем, щоби в країні з найбільшими природніми богацтвами світа мільони людей могли жити в холоді й голоді.

Вилард не може узнати досконалою таку економічну систему, яка допускає, щоби було 6,000,000 людей, котрі жають виключно з праці й котрі хочуть працювати, а не мають варстату, праці.

Вилард признається тяжко до того, що коли би був безробітним і йому прийшлосяб вибирати: вмерти з голоду, чи красти, то він рішився би на це останнє.

Та попатим Вилард не добачує в ніяких інших системах нічого такого, що давало би надію на краще розвязання хиб капіталістичної системи. Тому він вірить, що ті хиби усуне таки сама капіталістична система. Вона довела людство до кращих життевих умовин, вона буде змушена знайти спосіб на заради безробіття. Чи це буде забезпечення на випадок безробіття, чи які інші способи, це річ другорядна.

В Америці критикують отже капіталістичну систему не тільки противники цеї системи, але й її приклонники, і то самі визначніші капіталісти. Вони самі не є тепер з неї задоволені, бо вона не розвязує найважнішої модерної суспільної проблеми: безробіття.

І от з того боку цікаво нам читати статтю Волтера Дюранті, яку він помістив останньої неділі в „Дн Ню Йорк Таймс", котрого він є постійним кореспондентом. Дюранті відомий з того, що пише про совіти дуже оглядно, так, що многі уважають його симпатиком совітів.

В своій статті намагається Дюранті змалювати вираз обличя тих мільонів, що є горожанами совітського союза. І приходить до висновку, що мільони думають тільки про те, в що би то вбратись і звідкиб добути дещо зісти. А для всіх них є ідеалом Америка. Совітська преса пише раз-у-раз, що їм треба дорівнати Америці, а то ще її й перевищити. А 120,000,000 звичайних людей то тільки мріють про те, що в Америці є такі можливости, що робітник може їздити автомобілем і мати в своїй хаті навіть ванну на купіль.

Отже в часі, коли тут навіть капіталісти незадоволені з відносин в Америці, в країні найбільших ворогів капіталістів мріють про Америку.

Характерник.

„ПАТЬОМКІНСЬКІ СЕЛА ЗБЛИЗЬКА"

(Обмосковлення України).

Кожному, хто стежить уважно за розвитком подій на Вел. Україні, ясно, що від декоративної „самостійности" України не лишилося нічого. Усвідомивши се, „український інтелігент", що звик, як гідний учитель Кандіда-Панглос, навіть коливб його вішали, угледіти в тому щось доброго, буде заспокоювати себе думкою, що хоча „УСРР" не більше лише як **стара вивіска** на „всесоюзною" кольонією; хоча, мовляв, там і комунізм, але... але там повною ходою розвивається „наша культура", друкуються „прекрасні книжки" й такі грубі праці як напр. „Акушерство Бумма".

Поговоріть з таким інтелігентом (а їх у нас безліч, особливо серед старших і то „буржуазно настроєних") і переконаєтеся, що він здебільшого хвалить ним не читані твори, які лише ніби „оглядає", захоплюючися „окладинками" й заголовками, так, як захоплюється провінція виставою кожного Шмуля на передмісті Львова.

Я вирішив спробувати на підставі цікавих, найновіших даних, авгентичних матеріялів (з кінця 1930. р.) познайомити читачу публіку з тим, як в дійсности є з тою „одинокою заслугою большевиків".

Почнемо, маючи на увазі, що, як слушно каже невідомий автор у бюлетені Книгоспілки (Кооперат. Книгар 5-6. 1929. р. ст. 9): „Темп розвитку української видавничої продукції має бути куди швидший, ніж в РСФСР., бо мусимо поповнити основний капітал української культури, видати чимало таких книжок, що їх давно богато в РСФСР".

Вже при побіжному переглядi журналів, присвячених видавництву, бачимо, що справа видавання на самому початку зустрічає перешкоду, а саме, як свідчить Кооперр. Книгар (теж число, ст. 10): „вже в цьому році українські видавництва терпіли від недостачі паперу".

А як пише Погорський (ст. 13. тамже) „із відомостів органів регулювавння відомо, що ця криза не швидко минеться". Але не сам брак паперу спинив видавничу роботу.

В „буржуазних" умовах, при так званій „хаотичній капіталістичній продукції — ні підручників, ні иншим термінових видань, друкованих приватними видавництвами, ніколи не бракує в продажу. Але там, де вся продукція ведеться „по плану" — справа виглядала инакше, як читаємо в „Радянському Книгарі" (ч. 17-18):

„Зі всією відвертістю мусимо визнати, що підручників школи своєчасно не дістануть, у видавництвах волячі темпи панують ще й досі. Теж саме зустрінемо і в органах народньої освіти, від Харкова до району і навіть до села".

„Ціле півріччя йшла тяганина між НКО т ДВУ. про видання нових підручників, де **обидві сторони виявили максімум бюрократизму**". „Не можна посилатися виключно на те, що Паперсиндикат не виконав взятих на себе зобовязань", читаємо далі, бо все робилося так „пляново", що „перевитрата паперу (на підручники лікнепу і совіжу) при пасивному ставленні до цього НКО. і ДВУ.. **сягатиме 1000 тон паперу, близько '80 вагонів, або 150% більше того, що передбачено"**.

Запотребования обчислялося також на підставі „докладних" статистичних відомостей; згідно зі словами Ол. Пшеньського, „нема даних про шкільну сітку і контінгенти учнів ні в центрі, ні на місцях. Так само нема серьозного ставлення до справи заготівлі підручників ні в Наросвіті ні в книгорозповсюднюючих організаціях".

Така „пляновість" соціялістичної продукції панує навіть в справі видання літератури потрібної для уряду, бо напр. наслідки обслідування „спеціяльною бригадою" справи з виданням літератури, яка мала забезпечувати осінню сівбу (ст. 36. „Радян. Книгар ч. 17-18):

1) „За пляном „Радянський Селянин" мав видати 58 назв, а видав 33, 22 назви перенесено на зиму, 4 книжки збраковано, а 6 не подали автори. Всі мали вийти 1 серпня, але лише 17 вийшло вчасно".

2) „В „Україн. Робітн." з 7 назв, передбачених у пляні, вийшла тільки одна і більше не вийде, бо... нема авторів. Цікаво — де були керовники видавниць, коли складали плян із 7 назв?"

3) „Книгоспілка" мала видати 3 книжки, а вийшла — одна (з великим запізненням), дві не вийшли" і т. д.

Наслідки того всього такі:

„До 1. жовтня 1930. р. з потрібних 8 міл. 235 тис. підручників видано тільки 5 міл." (Радян. Книгар ч. 20 ст. 30).

Нарешті надходить листопад і ми знову читаємо (21 ч. Радян. Книгаря ст. 31): „ДВУ взяло на себе забовязання до 15. вересня закінчити видання підручників для шкіл 1-го концентру, а до 1 жовтня — підручників для шкіл 2-го концентру. Між тим, цих своїх зобовязань ДВУ **досі не виконало: навіть в столиці — Харкові — в школах соцвиху нема багатьох підручників"**.

Так справа стоїть з підручниками, з иншими виданнями ще гірше. Я звертав увагу в попередних статтях на оригінальне явище: брак майже повний в країні „диктатури пролетаріяту" найпотрібнішої для справжніх працьовників технічної літератури українською мовою. „Государственное іздательство Украйны" (ДВУ) видало: „Техническая Бібліотека — Каталог", в якому подано назви, зміст і ціну **86** ріжних книжок московською мовою, виданих тимже ДВУ з таких галузей знання: 1) Радіоналізація праці 2) Математика 3) Словники 4) Фізика 5) Технічна механіка 6) Хемія 7) Техно-економічні питання 8) Графічна грамота 9) Прикладна механіка 10) Електро техніка 11) Телефон, Радіо 12) Технольогія металів 13) Гірництво 4) Військова справа 15) Гідротехніка 16) Будівництво 17) Поліграфічна промисловість 18) Паливо 19) Цукроварство 20) Керамічні й шкляні вироби і 21) Металюргія.

Заглянімо знову до каталогу 1931 р. вид. „Наукова Думка", яке засноване „Наркомздоровя У. С. Р. Р." і порівнаймо обсяг, поважність і ціну книжок, виданих сим видавництвом мовою українською і мовою московською.

Книжок, що мають більше 100 стор., **українською мовою лише 4** (чотири), а дрібних (пересічно по 40 ст.) біля 90 назв.; мовою московською (праць від 100 стор. до 1016 ст.) — **73 назви і 70 назв** дрібніших **наукових та 60 назв** популярних книжок для широких мас. Українською мовою звичайно лише ті 4 (більше 100 ст.) книжки ще можна вважати за наукові, а решта популярні книжечки та метелики!

Иншими словами: з видавництвом **взагалі зле,** а так звані „української" видавництва з подиву гідною „самоотверженностю" збагачують літературу „братнього" народу на свій кошт, а госіздат РСФСР **нічого** не друкує взамін для української **„меншости"** в себе (кілька мілионів — мало що менше ніж в межах Польщі).

В 1926 році почали в СССР видавати „Большую Советскую Енциклопедію" в 30 томах. За сей час вийшло вже її 20 томів, крім того вийшло ще біля **12 нових менших енциклопедій** (по окремим галузям знан.) московською мовою. Правда, наукова вартість тих усіх енциклопедій сумнівна, бо комуністи уважають її „зброєю пролетаріяту", але хай!

Московські енциклопедії **друкуються** і то не одна, **а багато** — української — жадної! Нарешті в 1930 році починають друкувати у Львові „Книгу знання", одержують, звичайно, пару примірників у Харкові та Київі і моментально спритно закладають Акційне Т-во „Українська Радянська Енциклопедія", яке випускає негайнож (вкінці 1930 р.) ...брошуру Файбкевича про те, яка має бути ся енциклопедія!

Перейдім тепер до справи книгарської.

У 1930 році після переведеної реорганізації справи шпрення видань друкованих т. зв. „українськими" видавництвами — книгарська справа була передана з кооперації. В більших центрах істнують окремі книгарні або кіоски, а в районах та селах „книжкові кутки", книжкові полиці. Се так в загальних рисах, а тепер погляньмо, як воно виглядає „вблизька".

В статті „Книжка на Сумщині" (Коопер. Книгар № 5-6, 1929 р.) читаємо: „Деякі споживчі товариства неуважні до цієї роботи. Соромно робиться, коли на 12 році революції **Вільшинське споживче товариство** продае на рік горівки*) на 60,000 кар., а **книжок лише на 550 карб.**

Але помилиться той, хто потішатиме себе думкою, що хоч на 550 карб. — а всеж хтось купив, бо, поперше, то були книжки не конче українською мовою, подруге — здебільшого агітаційні, а потрете, ось як здебільшого згідно зі словами Петухова (допис із Черкас, вміщений у 17-18 ч. „Радянськ. Книгаря") виглядає ся справа:

„Товариства почали застосовувати активні методи просування книжки, найпопулярнішим був шлях навантажання на крам, а в більшости на горівку. Ця метода викликала **обурення селянства та ніяк не досягла мети** використовувати книжку на читання. Книжок, які попадали селянинові як навантаження, або не читали або використовували на ріжні господарчі потреби, **або рвали на шматки навіть біля самої крамниці товариства"** (ст. 15).

Дописувач Керносенко (Радянський Книгар ч. 19. 1930, ст. 11) пише: „Треба відмітити відсутність багатьох видань ДВУ й **завантаженість виданнями Гізу** (Госуд. Ізлат. — московське. Хар.), здебільшого літературно-політичного характеру".

„Всі книгарні Райспоживспілок не забезпечені ані будь-як кваліфікованими робітниками. В більшости се люди не-письменні як фахівці і мало письменні взагалі".

„В Лозівській Книгарні багато російських книг".

„В місті Черкасах є декілька книгарень, мені довелося бути лише в головній", пише також Керносенко, „де мабуть **більше годин** витратило **вимагав** що небудь з **української** нової або хоч старої художньої **літератури,** але ввесь час **книгар намагався дати мені щонебудь російське",**

Про характер книжок, що ширять сі „українські" книгарні, можна ще довідатися з 17. ч. „Більшовика Полтавщини" з 12. Х. 1930. р., який пише: **„Полтавська райкнигоспілка** замовила бібліотек на 1200 карб. юридичних (для колгоспів!), з фізкультури і спорту на 1000 карб... **серед книжок нема жадної книжки, друкованої українською мовою** і всі видання 1925-26 року".

Щоб картина праці „українського" апарату поширення книжки була повною, наведу ще слова Рубновича, який з **Київа** пише таке в томуж числі „Рад. Книгаря": „Кожна книгарня торгує за своїми цінами, як напр., — кол. книгарня „Пролетарій" продає Кавтського „Аграрний вопрос" по ціні 1 карб. 50 коп., книгарня „Укр. Робітн." — по ціні 30 коп., а книгарня ДВУ продала за 2 карб. 30 коп. На одну і туж книжку три ціни і таких випадків можна навести чимало".

Здається, наведеного досить, щоб переконати найбільшого оптиміста в катастрофічности справи з ширенням навіть тих української мовою книжок, які з ласки Москви продеруться на світ, одначе справа ся в дійсности стоїть ще богато гірше! Наша публика, як і наші часописи, здається ніколи і нічого не говорили про **величезний** торговельний апарат для ширення **московської книжки, московської культури і впливів,** який істнує **поруч** з „українським" на Наддніпрянщині.

Тепер у звязку з черговою „реорганізацією" видавництв, які всі обеднані там в одно зцентралізоване видавництво ДВУ, виконавці сього плану надумалися зцентралізувати в своїх руках усю торговлю книжками, в тому числі й московськими, що видані на Московщині.

У запалі, тай ще через недогляд „начальства", проговорилися проти про ті московські книгарські факторії на нашій батьківщині. Я дальше наведу лише ряд штатів, які допоможуть читачам уявити собі справжній стан справи:

(Конець буде)

*) На Україні горівку шинрять крім кранщиць Центроспірту, ще й усі споживчі кооперативи.

I. Бондар.

ДЕЩО ПРО ТАНКИ

(5)

А міжтим лише тоді можна перфектно виконувати пісні й танки, коли до них ставимося не лише формально, але й тоді, коли жити ними, коли зжитися на хвидину з ними, себто вкласти в них частину своєї душі. В цьому повинні прийти на допомогу нашому народові дослідники обрядових та релігійних пісень і танків, коли ми хочемо відродити їх в повній старовинній їх красі та піднести на вищий ступень їх мистецького обробления.

Ось, наприклад, співають наші дівчата веснянку „Іде, іде Зельман", а за ним уся родина. З Зельманом звязують жидівське імя й уявляють собі, що це Жид Зельман, панський орандар, іде церкву відмикати. За це йому дякують і його славлять. Тимчасом, коли звернутися до часу появи цієї веснянки на Україні, то побачимо, що наш нарід співав її це багато сотоk років до появи Жидів на Україні, а тим більше до їх орандаторства з боку польських панів. У дійсности це старо-іранське імя Бога, який дає життя, відродження природи. Нарід наш ми зичаями та обрядами вone не тому радується, що Жид ни лишився в житію нашого народу, хоч дійсний змисл та значіння їх уже затратились. Сонце в поганському релігійному світогляді відогравало найголовнішу ролю в нашого ній веснянці честь, тому вона така жвава й радісно піднесена.

Звичайно рухи й міміка в танцях, чи душевне піднесення в співі зовсім інше буде в людини, коли вона славить недвідомого могутнього бога воскресення, ніж коли витає знеавиженого Жида-орандара, що замикає церкву. Правдиве розуміння цієї, веснянки, або иншої наших пісень та танків, відограє величезну ролю в їх мистецькому представленню, в їх обробленню. Та це я поїдав лиш один примір, щоби показати, як ми ще мало знаємо з того, що самі робимо й говоримо, співаючи наші обрядові та релігійні пісні й танцюючи танки.

Всі ці пісні й танки мають своє жерело в глибині тисячоліть. Прийшли вони до нас як частина релігійного світогляду иншої, старшої від нас своєю культурою народів. Всі вони походять з часів поганських і засіли так глибоко в душі нашого народу, що християнство не змогло їх перебороти й поруч з християнськими звичаями та обрядами вone не тому радується, що Жид ни лишився в житію нашого народу, хоч дійсний змисл та значіння їх уже затратились. Сонце в поганському релігійному світогляді відограваловолодіючий нашого народу, бо воно в уяві його було одиноким вищим жерелом життя на землі. Тому всі наші хороводи йдуть колом і то в напрямку руху сонця. Співаючи пісню про Авреля — криве колесо, це значить, що наш нарід складає честь і голосить славу богові сонця, який в старих Персів називався „Авгура", а в нас перейшов у Авреля. „Криве колесо", це значить, що сонце ніби надщерблене, ніби скривлене, бо не світить повністю, як світило воно літом.

Знову співаючи й танцюючи гимн сонцю, люди зовсім инакше роблять, ніж коли вони співають свій гимн та танцюють, думаючи, що це йде мова про якесь старе, надломане колесо з воза. Тимчасом ця пісня й танок повстали звичайно ще тоді, коли люди не їздили на колесах. А візьмемо наші купальські пісні та танки, коли на Купала наші хлопці та дівчата врочисто топлять ідола. Знову, значить, що цей ідол означує собою ввесь танок, пісні наберуть багато більше глибини, містичности, а тому й краси, ніж коли вони в ідолі будуть бачити лише соломяного діда, якого ставлять на городах, щоби лякати горобців. А означує цей ідол старого поганського бога, який приносить на землю зимно, ни лишилися в житію нашого народу, хоч дійсний змисл та значіння їх уже затратились. найдовший день переломлюється на коротший і коли починає зменшуватися тепло на землі, коли благодать сонця починає відкидатися від людей, вони топлять цього бога, щоби помститися над ним за його недасту. Або можна цього ідола трактувати як бога Ярила, який оживив природу. Отож його теперь ховають, бо починається завмирання природи.

Не менше історичну давність мають також всі наші обжинкові пісні та танки. Вони походять ще з праіндоевропейських часів, коли народи, ще в Азії перебуваючи, вже почали потрохи хліборобствувати. Хліборобство вже в давні часи вимагало спільної праці багатьох рук. Тому утворювалися окремі хліборобські групи, які працювали разом, чи то зпочатку були лише окремі роди, чи пізнійше сполучення кількох родів. Збір урожаю був найрадіснійшою подією хліборобів і тому час цього збору став загальним святом радощі. Спільно працювали й спільно радувалися успіхови своєї праці та дякували своїм богам за те, що вони винагородили людський труд урожаєм.

В цьому сенсі й склалися тоді певні обжинкові пісні та танки, себто обжинкові обряди. Пізнійше, коли зявилися власники земель і коли маса народу почала працювати на „паньских" землях, ці обряди дещо змінилися й замість привитання невідомого бога почалися витання господаря поздоровленням його з гарним урожаєм. Ось в обжинкових обрядах видно, як міняються обряди, які не мають в собі таких глибоких жерел походження, як обряди, звязані з релігійним світоглядом, який витворився під впливом проявів природи.

Взяти наприклад наші весільні обряди. Це є велика драматизована містерія. Це ціла драматизована чудова опера, коли очистити їх від наносу сучасности й відкинути дещо, що залізло до цих звичаїв під впливом різних випадкових явищ. Знову й весільні наші обряди не досліджені, пісні й танки не розроблені, не відкинена від артистичного, від чудового зерна народньої творчости вся полова, яка змішалася з зерном.

(Дальше буде).

—Знаєш, кажуть, що біла мурашка зносить 64 тисячі яєчок денно. Яке це щастя, що вона не кудкудакає.

—o—

Судля: Ви вкрали лікареві годинник, як він вам записував лікарство. Що можете сказати на свою оборону?

Обвинуваченій: Пане суддя, а щож я мав робити? Таж доктор казав мені заживати ліки раз на годину, то до того конче треба годинника.

—o—

Учителька: Як буде будучий час від слова люблю?

Ученик: Оженюся.

Скромність Віктора Гіго.

Раз дістав Віктор Гіго (французький письменник 1802—1885) листа, заадресованого: „Знаменитому авторові теперішніх часів". Заніс листа до Ламартіна та сказав: „Це до тебе лист, любий приятелю".

— Деж там — відповів Ламартін — це до тебе.

Після довшої надуми переломили печатку та прочитали „Любий Альфреде!" Лист був до Альфреда Місета (1810 1857). Виявилося, що то був жарт Олександра Діма-батька (1802—1895). Він хотів переконатися, який буде наслідок того. Ламартін сміявся, одначе Гіго почувся трохи вражений. Кілька літ пізніше якийсь автор відважився спитати В. Гіго: „Хто на вашу думку, найбільшим сучасним автором?" Гіго відповів: „Ламартін є другий, Де Місет третій".

—o—

Судля: Свідок, чого ви так плачете?!

Свідок: Ага правда, таж я нині зовсім не обвинуваченій.

—o—

— Моя жінка страшно цікава!

— А моя ні трохи! Вона мене ще ні разу не спитала, відкіля я роздобуваю гроші на ті нові сукні!

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЛЕМКИНЯ ДО ЛЕМКІВ:

Не можу вже довше стерпіти і мушу написати до „Свободи" про те баламутво, що то творить кацапська „Правда" між нашими Лемками в Америці.

Дуже мене то болить, бо через те баламутво наші люди самі не знають, хто вони і чого хотять. Під Польщею не хотять бути. І з Чехами не хочуть разом жити. А дехто підпався з кацапських газет такої мудрости, що думає про самостійну Лемківщину, а інші тягнуть до Росії.

Ота баламута з Росією найбільше шкодить, бо через неї виростає велику ненависть до України. Люди читають і не розглядають справи, бо мало освідомлені. Вони не знають, що Лемківщина не граничить з Росією, а тільки з Україною. І тому би тільки поглянути на мапу, а вже можна би зрозуміти що нам, Лемкам, прийдеться або зісохнути як відтята гілка, або злучитися з 40-мільйоновим українським народом, нашими братами.

Наші Лемки навіть не задумуються, що би то було, як би так дійсно їх прилучити до большевицької Росії. Лемки нарід церковний, побожний, а що вони робили під большевиками, де замикано церкви і переслідують релігію?

Що би Лемко сказав, як би їм прийшлося йому весну й літо тяжко робити, а під осінь прийшли комісарі й забрали його працю. А обізватися за то не можна, бо зараз заженуть на Сибір.

Не штука большевикам вивозити за границю збіжа і продавати по низьких цінах, коли не чорно загребле. І не штука їм продавати в чужих краях дерево, зрубане нещасними селянами, котрі бунтувалися проти їх грабунку селянської праці.

Наші люди в краю молили Бога щирше війни, щоби прийшли на Лемківщину Москалі та визволили їх. Але як та сарана розійшлася по наших селах і забирала бідним людям корови, бандурки тощо, то люди благали Бога, щоби тільки вони забралися від нас скорше, бо казали, що як довше посидять, то ще пообідають листя з дерев.

А нічого не можна було перед ними вкрити. От коло нашої хати був похований московський жовнір. Була виконана могила хрестом. От не далеко того гробу мій отець викопав яму і там закопав трохи картопель, щоби їх зазимувати перед Москалями. Над ямою поставив хрест, щоби думали, що там похований якийсь вояк. Та й це не помогло. Прийшли і викопали всю бульбу.

Я вам скажу, Лемки, що то тільки тут в Америці є ще Лемки, що думають про Росію. Але в краю вже таких дуже мало, а по трохи свідомійших селах нема ні одного такого Лемка. Там в краю маємо Лемків самих твердих Українців. А хто мені не вірить, хай напише до своїх знакомих в краю і переконається. Я була в краю і знаю, як там є. Тому то, Лемки не слухайте своїх кацапських газет, ні московських бабюнок. Подивіться, хто це уділює по громадах московських батюшок. А приглянувшися побачите, що тих батюшок не підтримують Росіяни, а тільки наші Лемки. Як би не наші Лемки, не було би в Америці російської церкви й такого великого народнього відступництва, яке маємо серед Лемків в Америці.

Я сама Лемкиня з села Габур, з округа Мезе Лаборч. Я горджуся тим, що походжу з нашої лемківської землі. Але я розумію, що Закарпатські Українці є моїми братами, такими самими як Гуцули, Бойки, Подоляки, Волиняки, чи як вони там називаються. Я знаю, що ми всі походимо з одного українського кореня, що всі ми, взяті докупи, творимо велику силу, та що ми малі і будемо мати свою власну велику українську державу. І так як віз складається з коліс, осі, люстри і інших частей, так і Україна складається з Лемків, Гуцулів і інших.

Ми, Лемки в Америці, повинні ту справу ще краще розуміти як там у краю, бо тут є нагода набрати більшої просвіти. Ми ще повинні наших братів по селах просвітити. А тут виходить, що в краю, навіть під польською неволею, нарід приходить до розуму і визнає одну велику, вам всім спільну українську ідею, а тут в Америці наші Лемки даються водити за ніс московським батюшкам і кацапським виродкам.

Лемки! Це є сором для нас Берімся чистити кацапське багно. Гоніми кацапських зрадників, як їх гонять з наших сіл у рідний край.

Анна Матлачик з Морея, Па.

—o—

ДО ВИСТУПУ В МЕТРОПОЛИТЕН ОПЕРА ГАВС.

Нема двох слів, що всюди є слідне зацікавлення виставою національних танків, яка має відбутися дня 25. квітня в Метрополитен Опера Гавс.

Я певний, що український загал підопре цю виставу своєю присутністю.

Але аранжери цього виступу мусять добре здати собі справу з того, щоби цей виступ був дійсно артистичним.

Дай такого виступу треба добрих композиторів, щоби підготовили добру музику, бож її будуть слухати чужинці, знавці музичного діла. На сцену в Метрополитен Опера Гавс не можна вийти з чимбудь. Треба також мати добрих хореографів, а далі й людей, які вміють скомпонувати артистично картини.

Коли ми маємо показати зразок нашої культури, то треба теж втягнути до цього діла людей, що розуміються на таких справах.

Думаю, що комітет, який займається цією виставою, певно подбав про те все. Бо інакше не відважився би виступити на такій великій сцені й перед чужинцями.

Бо тільки тоді, коли ця виставка буде дійсно підготована знаменито під артистичним оглядом, буде можна сподіватися з неї великої користи.

Я певний, що й часописи і наші організації ню Йорку й околиці попруть ту виставу. Люди прийдуть. Треба тільки добре підготовити програму, бо це найважніша справа.

Василь Чучман.

Амстердам, Н. Й.

МІТИНГИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

СЕНТРАЛ ФОЛС, Р. АЙ. Тов. ім. Івана Франка від. 93, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 5 квітня, в годині 10 рано, в гал. де звичайно. Поспішіться всіх членів прибути. — К. Бабій, предс.; П. Бельковський, секр.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

СЕЙНТ ЛУІС, МО.

Горнімся до своєї організації.

Навіжу своїх кілька слів до сумної події, а то до смерти одного з наших членів, покійного Йосифа Стефанова, члена Бр. св. Володимира, від. 179 У. Н. Союза.

Всі знають, яку ми гарну віддали покійному останню прислугу, як гарно занялися похороном, як зійшлися і розпрощалися зі своїм членом-братом.

А тепер по смерти оставша вдова одержить з каси У. Н. Союза $400, а син Іван $600. Та берім ще під увагу другий случай, такий самий сумний, а думаю дут про смерть покійного Миколи Білого. Покійний був теж членом У. Н. Союза й належав до нашої організації довгі літа. А втратив обезпечення десь перед роком; не знати, чи задля недбальства, чи з яких інших причин.

Прийшла смерть і не було покійного за що поховати. Осталася бідна вдова з 4 чи 5 діточками без цента. Це добре, що знайшлися добрі люди і скинулися, щоби було за що покійного поховати. А то не знаю, що була би зробила бідна вдова без тої помочи.

Оті два приміри хай стоять нашим людям завжди перед очима. Бо то трапляється, що члени наші покидають організацію через різні особисті непорозуміння, не здаючи собі справи з того, що тим шкодять самі собі найбільше.

Але й , що ще не належать до нашого У. Н. Союза, хай памятають за ті два останні нещасливі випадки і хай вступають нашого Союзового братерства.

Наші збори відбуваються кождої третої неділі місяця в першій годині пополудні, під ч. 1523 Гикори ст. Або можна писати на адресу секретаря: 2918 Виктори ст., а він дасть усі інформації.

Учімся на нещастю інших, щоби потім вдови і сироти не покутували за нашу легкодушність.

В. Голдак, фін. секр.

Manufacturers Trust Company

Загальний звіт про стан в дні 25 березня, 1931

СТАН ЧИННИЙ

Готівка і належитість від банків	**$36,112,436.46**
Державні цінні папери	**16,463,971.66**
Цінні папери стейту і міста Ню Йорк	**5,873,585.62**
Інші цінні папери	**36,629,335.54**
Позички і закуплені рахунки	**142,864,414.87**
Мортгеджі	**27,848,256.97**
Банкові будинки та інша реальність	**13,351,190.94**
Кредитові зобовязання клієнтів	**14,778,370.94**
Зобовязання інших банків, продані за нашою запорукою	**12,151,303.78**
Призбирані відсотки та інші актива	**1,714,628.03**
	$307,787,494.81

СТАН ДОВЖНИЙ

Капітал	**$27,500,000.00**
Надвижка і неподілені зиски	**23,947,687.53**
Резерви	**12,564,849.48**
Дивіденди (платні 1. квітня 1931)	**550,000.00**
Біжучі зобовязання	**15,030,019.76**
Відповідальність за зобовязання інших банків, продані за нашою запорукою	**12,151,303.78**
Інші зобовязання	**98,750.00**
Депозити	**215,944,884.26**
	$307,787,494.81

ГОЛОВНА УСТАНОВА, 55 BROAD STREET

MEMBER NEW YORK CLEARING HOUSE ASSOCIATION
MEMBER FEDERAL RESERVE SYSTEM

СЕРЕД КНИГ.

„ЗА ДЕЖАВНІСТЬ". Матеріяли до Історії Війська Українського. Збірник II., 216 стор., Каліш 1930 р.

З друкарні калішського табору інтернованих вояків Армії УНР вийшов уже другий воєнно-історичний збірник під наведеним наголовком. За велику й пожиточну роботу взялося Українське Воєнно-Історичне Товариство, видаючи збірники „За Державність". Редаговано журнал у стисло фаховому дусі, без жадної політики й політичних орієнтацій, чи своїх внутрішніх, чи зовнішніх. Тому він стає доступним усім українським воякам та українським патріотам, які мають ріжні розбіжні політичні переконання. Отже відразу треба зазначити, що вельми бажано, аби й далі цей збірник залишався стисло воєнно-фаховим і науковим. Роля його в плеканню української воєнної традиції, цієї основи української держави, дуже поважна й велика, щоб ще розмінюватися на дешеві й гучні ефекти щоденних прояв політичної вулиці.

В редагуванню журналу бере участь колегія найкращих українських фахових сил, між якими є й такий високий воєнний авторитет, як професор російської академії генерального штабу, генерал Юнаков, та інші старшини з вищою воєнною академічною освітою й величезним практичним станом з часів російсько-японської війни, Великої Війни та української визвольної боротьби. Це гарантує високу вартість і науковість матеріялів, які містяться в збірнику „За Державність". Український загал, а передовсім вояки Українських Армій повинні звернути належну увагу на працю Воєнно-Історичного Товариства й підержати його в видавничій діяльности матеріяльно, моральо й надсилкою відповідного матеріялу для друку.

Праця воєнно-історичного товариства з його філіями в ріжних осередках української еміграції повинна стати українською військовою школою, яка, крім плекання традицій української воєнної сили й великого геройчого минулого, також буде практично виховувати воєнні кадри, що так потрібні для нашої армії в майбутній боротьбі за державність. Підготовка до збройної боротьби є основним і найголовнішим завданням не лише української воєнної еміграції, але й цілої української нації.

Брак відповідних коштів стримує роботу Воєнно-Історичного Товариства й багато дуже цінного матеріялу чекає на свою чергу, коли Товариство буде мати гроші на видання слідуючого збірника, або без сліду ищиться цей матеріял, розкинений по всіх усюдах.

У другому числі збірника „За Державність" друкується дальший тяг цікавого й фахового опису „Зимовий Похід" зпід пера генерала Омеляновича-Павленка Старшого. Генерал М. Безручко почав друкувати дуже цінні матеріяли про корпус Січових Стрільців: „Січові Стрільці в боротьбі за державність". Сотник О. Шпилинський містить цікаву розвідку на тему „Армія в перспективі історії нації". В цій, на жаль, дуже короткій розвідці він нотує кілька українських полків, що не переривали свого істнування ще з княжих часів київської держави, або з часів гетьманських. Хоч ці полки знаходилися останніми часами в складі російської армії, вони комплетувалися з українського елементу й завжди по своїм високим боєвим якостям та по характері лишалися українськими. Треба побажати, щоб сотник О. Шпилинський не зупинявся лише на короткому переліковании цих полків, але й занявся дальшими докладними студіями історії кождого такого полку, щоб великі боєві традиції їх перейшли в історію полків української модерної армії. Історія полків має величезне значіння на плекання боєвого духа в них.

Лейтнант фльоти С. Шрамченко пригадує цікаву сторінку історії чорноморської воєнної фльоти, коли вона підняла українські прапори й знову Чорне море стало українським морем. Далі йдуть цікаві спогади кількох учасників визвольної боротьби, а також критичні замітки на спомини генерала П. Врангля „Белое Дело", написані П. Сулятицьким, й річева критика історії проф. Д. Дорошенка „Гетьманщина". Критику цю написав молодий український учений, Гліб Лазаревський, який вірекрасно виясное протиукраїнський характер урядів Скоропадського та його адміністрації.

Крім того в збірнику подано 17 планів, схем та малюнків, 8 стародавніх зразків української збройної сили, 5 фотографічних знимок членів Українського Військового Генерального Комітету та 8 знимок українського військового цивнтаря в Щипюрнім.

Книга ця видана досить чепурно й добре презентується. Лише треба побажати, щоб редакція постаралася дістати ліпші фотографії, ніж ті, що вміщені в збірнику. Крім того треба під фотографіями небіжчиків, членів Армії, чи інших осіб, додавати, що помер тоді-то, або й причини смерти. Як наприклад, під фотографією доктора І. Луценка треба написати: „Замордований большевиками під Старо-Константиновим біля Красилова, весною 1919 року", а коли нема ближчої дати. Під фотографією генерала М. Іванова: „Розстріляний большевицькою чрезвичайкою в Київі", генерала О. Пільхевича: „Помер від параліжу серця після наїзду большевицької делегації на каліський табор" і т. д.

Подаючи групові фотографії, треба, по можливости, означати особи, які на тих фотографіях подані. Все це має велике значіння як історичний матеріял.

Ціна збірника „За Державність" дуже мала, бо для Америки виносить усього 1 доляр. Виписувати журнал можна від полковника Семена Скрипки. Відок 18. Каліш. Poland. (Col. S. Skrypka. Widok 18. Kalish. Poland).

С. К.

НАЙВИЩИЙ ОСЯГ АМЕРИКАНСЬКОЇ УКРАЇНИ ЗА ПІВ СТОЛІТТЯ!
ВИСТУП В МЕТРОПОЛИТЕН ОПЕРІ!

METROPOLITAN OPERA HOUSE
BROADWAY & 40th ST., NEW YORK CITY

Saturday Evening, April 25th, 1931, at 8.15 P. M.

(В СУБОТУ ВВЕЧІР, 25-го КВІТНЯ о годині 8.15)

Український балетмайстер ВАСИЛЬ АВРАМЕНКО виведе:

„ЗА УКРАЇНУ"

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ БАЛЕТ
З ІСТОРИЧНО-ЕТНОГРАФІЧНИМИ КАРТИНАМИ
в IV. діях.

В балеті прийме участь 500 танцюристів, 100 хористів, народня музика.

В третій дії виступить балетмайстер В. Авраменко в сольо танку Гонти.

Хор під управою Ю. Кириченка, складається з хору „Бандурист" в Ню Йорку, з хору „Будучність" в Нюарку і визначних хористів з околиці Ню Йорку. Сольові партії виконують: Марія Гребенецька, сопран; Петро Ординський, баритон; Володимир Дильов, бас.

Всі участники виступлять в народних та історичних козацьких строях.

Картини представляють визвольні змагання українського народу. При закінченню виведена буде масова сцена з уособленнем українських історичних діячів.

Карти вступу по: $1.00, $1.50, $1.75, $2.00, $2.50, $3.00 і $3,85 продають:

В Ню Йорку: Школа Національного Танку В. Авраменка, 35 Іст 2-га вул., ріг Другої Евені;
Музично-книгарський базар Сурма, 103 Евеню „А";
В дні виставн в тикетовім офісі в Метрополитен Опері.

В Джерзи Сити, Н. Дж.: Адміністрація часописі Свобода, 83 Гренд Ст.

Завважа: Дітей понижче 10 літ не впускається на салю Метрополитен Опери.

Американська Україно! Громадною присутністю на виставі-балеті докажімо, що кождий з нас розуміє і доцінює сей виступ!

Комітет Ювилейного Свята.

П. С. Пригадка для танцюристів та інших участників балету: В пятницю, дня 24-го квітня, в годині 2-ій попол., буде знята фільма на сцені Метрополитен Опери в Ню Йорку. Явіться усі солідарно!

ПРИГОДИ НЕБЕЗПЕКА

МІСТЕРІЇ АФРИКАНСЬКИХ ДЖУНГЛІВ БОРОТЬБА НА ЖИТТЯ І СМЕРТЬ

ПРИЇДІТЬ! ПОДИВІТЬСЯ!
НА ДРУГУ ЧАСТЬ КАРТИНИ (MOTION PICTURE)

ТАРЗАН

В СУБОТУ І НЕДІЛЮ, 4 І 5 КВІТНЯ 1931 Р., ВІД 2 ПОПОЛ. ДО 11 ВВЕЧІР

В УКРАЇНСЬКІМ НАРОДНІМ ДОМІ,
217-219 EAST 6th STREET, NEW YORK, N. Y.
ВСТУП ДЛЯ ДІТЕЙ 15, А ДЛЯ ДОРОСЛИХ 25 ЦЕНТІВ.

СЕНЗАЦІЯ ЛЮБОВ

УВАГА! — ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ., І ОКОЛИЦЯ!

ПОДАЄТЬСЯ ДО ВІДОМА БОНДОВЦЯМ,

котрі гуртуються при Українськім Народнім Домі, що

ПЕРШІ КВАРТАЛЬНІ

ЗБОРИ

— відбудуться —

В НЕДІЛЮ, 5 КВІТНЯ 1931 Р.
(SUNDAY, APRIL 5, 1931)
в годині 3-тій пополудни,
У ВЛАСНІЙ ГАЛІ,
214-16 FULTON ST., ELIZABETH, N.J.

Заряд У. Н. Дому.

Переборщення.

— Панна Коноплинська страх як хотіла би вийти замуж.

— Вона?

— Так. Як лише почує шепіт вітру, каже мимоволі: „Я навіки твоя!"

—o—

Малий хитрун.

Батько: З кількох задач мав ти нині лиху ноту?

Син: Лише з одної.

Батько: То цікаве! А скільки ви мали завдячків?

Син: Девять.

Батько: Ах! то ті інші вісім ти випрацював добре?

Син: Ні, тих я взагалі не виконав!

УВАГА! НЮ ЙОРК І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!

ЗАХОДОМ УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНОЇ ШКОЛИ

відбудеться

ДИТОЧИЙ КОНЦЕРТ І ПРЕДСТАВЛЕННЯ в 3-ох діях

„МАЛИЙ ТАРАС"

В 70-ту РІЧНИЦЮ СМЕРТИ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

В СУБОТУ, ДНЯ 4-ГО КВІТНЯ (APRIL) 1931 РОКУ

В ГАЛІ УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ,

334 EAST 14th STREET, NEW YORK, N. Y.

Виступить також молодеча орхестра під проводом п. Гайворонського.

Початок в годині 8-мій ввечір. — Вступ 50 центів.

Режісер уч. школи п. Мостинський.

Запрошується нюйорську громаду до численної участи.

72 Шкільний Комітет.

ПОЗІР! ЧЕСТЕР, ПА., І ОКОЛИЦІ! ПОЗІР!

УКР. НАЦ. ГРОМАДА ПРИ ВЛАСНІМ НАР. ДОМІ, 4-та і ВОРД УЛ.

уряджує

РЯД ВІДЧИТІВ

на тему: НАШІ ЗАВДАННЯ В ЗМАГАННЯХ ВІДБУДОВИ САМОСТІЙНОЇ УКРАЇНИ ЯК ДЕРЖАВИ.

Перший відчит виголосить учитель С. МУСИЧУК

І капітан М. ДАРМОГРАЙ з Філядельфії, Па.

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 5-ГО КВІТНЯ (APRIL) 1931 РОКУ

в годині 3-тій пополудні.

Вступ вільний. О численну участь у відчиті просить — Заряд Дому.

ДО ЛЬВОВА

		Лише
І назад до Нью Йорку, в обидві сторони, шифкарта коштує		$167
До Тернополя і Станиславова	" "	169
" Кракова	" "	161
" Чернівець	" "	170
" Київа, Москви і Харкова	" "	225
" Гамбурга і Бремен	" "	145
" Гдані	" "	148
" Шербурга	" "	136

Воєнний податок $5 додатково.

Користайте з нагоди, бо повищі ціни лише до кінця квітня.

ВИГОТОВЛЯЄМО всі потрібні до подорожі документи: паспорти, перміти та афідевіти.

ВИШУКУЄМО назви кораблів і день приїзду до Америки.

ПОЛАГОДЖУЄМО СТАРОКРАЄВІ СПРАВИ та пересилаємо гроші ДОЛЯРАМИ.

Голоситься у всіх справах до нашого НОТАРІЯЛЬНОГО БЮРА до совісні поради та ретельну услугу. 50,3-4

S. KOWBASNIUK

277 E. 10th STREET, NEW YORK, N. Y.

СПЕЦІЯЛЬНО НА

ВЕЛИКОДНІ СВЯТА

поручаємо

ВЛАСНОГО ВИРОБУ НА КРАЙОВИЙ СПОСІБ

КОВБАСИ, КИШКИ, ШИНКИ, САЛЬЦЕСОНИ І ВСЯКУ ДРУГУ ВУДЖЕНИНУ

СИРІ МЯСА І ДРІБ — ПО ЦІНАХ УМІРКОВАНИХ.

N. HLADUN

166 AVENUE B

(10-та і 11-та улиця)

Телефон: Algonquin 4-9755

Домашній тел.: Dry Dock 4-3200

ДРУКАРНЯ

У. НАРОДНОГО СОЮЗА „СВОБОДА"

виконує старанно, дешево і на час всякі друкарські роботи як:

СТАТУТИ, ПРОГРАМИ І ТІКЕТИ НА КОНЦЕРТИ, ПРЕДСТАВЛЕННЯ, ПІКНІКИ І БАЛІ, ЯК ТАКОЖ КОВЕРТИ І ЛИСТОВІ ПАПЕРИ ДЛЯ БРАТСТВ, ТОВАРИСТВ І СЕСТРИЦТВ.

"SVOBODA,".

81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ.

КЛІВЛЕНД, О.

Коляда на Рідний Край.

Стрілецький Гурток ч. 8. до цієї пори зробив досить живу акцію для українського імени. Перше Гурток дав почин до спільного Листопадового свята, а опісля брав живу участь в протестаційному поході. Дальше була відграна заходами Укр. Православної Парохії штука під іменем „Степовий Гість" в Публик Авдиторіюм, де всі народности виступали. Декотрі члени Стрілецького Гуртка і тут брали участь. Найповішою працею була коляда, котра досить успішно пройшла, бо, поминувши всіх інших колядників та страшне безробіття в нашім місті, зібрали поважну суму. По заплаченню видатків, як автомобілі і трамваї, котрими їздили колядники пять днів, вислано через Обеднання 215 долярів, котрі є призначені: 100 на Рідну Школу, 50 долярів на визвольну боротьбу, 25 дол. інвалідам, 25 дол. політичним вязням і 15 дол. вдові, пані Головінській, котрої муж впав з руки ката-Ляха.

Гурток недавно зорганізований, але до цієї пори вже вислав через Обеднання коло 400 долярів на народні цілі, збираючи жертви дин всякій нагоді і в ріжний спосіб.

Колядували: Г. Лозинський, В. Волошин, І. Попович, М. Лазута, Тулай, М. Стельма, Коваль, Бдзіль, Волянський.

Спис жертводацівв на коляду: По 5 дол.: Укр. Банк на розі 10-тої вул., о. Л. Левицький, П. Корпан, Ф. Ольховий, К. Залішка, О. Климкович, В. Пацьорка, М. Юрдига, П. Павук, М. Д. Возняк; по 3 дол.: І. Тарнавський, Українська Пекарня, Г. Коваль, Т. Мураль, А. Каплиш, О. Шалапій, В. Лесик, Н. Чубінський, Чорний, Т. Гобечко; по 2 дол.: В. Волянський (мол.), о. Г. Хомицький, д-р Н. М. Гнатишин, А. Юзва, Н. Кухаришин, І. Касіян, Сидір, В. Волянський, Н. Ковтолюк, Т. Сорока, Свідрик, Д. Гавриляк, І. Мазур, І. Жук, С. Морозович, Т. Іваночко, А. Іваночко, Т. Кобиляк, Т. Бандура, А. Гевусь, Ф. Пукач, А. Когут, М. Пелех, І. Журуха І. Галицький, П. Чайка, І. Кухта, Т. Кальмук, Г. Яндрумовський, П. Чорний, И. Ташаш, И. Вол, П. Поливчак, С. Стойка, И. Трусь, І. Попович, Н. Павлюк, Д. Шумігайло, В. Депіта, Т. Розуміло, Н. Вихлюк, В. Коетецький, М. Римар, Г. Комет І. Соловій; І. Махно 1 дол. 50 цент.; по 1 дол.: С. Паливода, П. Качурівська, А. Вела, Г. Кисіль, П. Гладиш, М. Дильго, О. Маголець, Т. Спішак, І. Сподар, Д. Бідановський, С. Бідановський, Н. Пікуля, И. Жовківський, М. Білецький, М. Бурко, М. Сподар, М. Страп, М. Нижняк, И. Карась, Т. Дубій, А. Козима, В. Чайківський; С. Гадек, Н. Захарчук, Д. Біловус, І. Цьопек, Г. Шепко, С. Вітек, І. Колода, И. Шелюста, П. Костів, И. Тихий, С. Трусь, С. Горбій, М. Голобець, А. Білінський, П. Яєчник, В. Бандзюк, П. Бобинчак, Г. Новатний, М. Федик, Возьний, Н. Зіньків, П. Осарчук, Т. Яким, Д. Токар, Ю. Гірняк, В. Махнач, М. Лупань, І. Лісний, Н. Горчишак, Н. Пастиник, В. Гурак, М. Попович, М. Гніт. М. Дольний, М. Гурак, М. Борецька, С. Митросевич, Т. Денис, М. Мазур, Д. Лупонь, Т. Папа, Н. Стрільбицький, В. Раковський, И. Бахаровський, С. Наконечний, Притуляк, В. Онищак, В. Сарахман, В. Парлик, М. Левицький, Я. Дазірко, О. Кульчицька, Д. Бандура, П. Ніжняк, Е. Пацкаль, В. Репужинський, Д. Брошко, Г. Кальницький, П. Головчак, С. Ленько, О. Іванцьо, О. Зарічний, С. Кость, П. Доманський, П. Гапій, М. Феорчак, С. Підзирайло, М. Куць, Я. Павлишин, А. Стандричук, В. Брезіцький, Я. Владика, М. Михно; Т. Кравчишин 75 цнт.; по 50 цнт.: П. Гавронський, Н. Пекний, П. Лоборецький, С. Карась, С. Чарк, М. Волошин.

Я. Я. Волянський.

—o—

МІННЕАПОЛІС, МІНН.

Коляда на Рідну Школу.

З нагоди Різдва Христового як що року, так і сього року, в нас колядували на Рідну Школу.

З причини великого безробіття коляда не зовсім допосала. Однак, що що міг, то те жертвував.

Колядою занялися: Павло Федорців, Михайло Канюк і молоді хлопці: Йосиф Харчишин, Володимир Бойко, Йосиф Садовський, Іван Степанчак. Заколядували $3.75. Разом заколядовано $20; котрі призначено на Рідну Школу в краю.

Жертвували слідуючі: Р. Бачинський $2.25; по $1: І. Кіт, М. Запорожан, М. Канюк, П. Угринчук, О. Семіродзум, О. Козак, П. Федорців, О. Шабатура, І. Шміганівський, К. Сокіль; по 75 ц.: М. Кіт, Д. Вовк; по 50 ц.: И. Греськів, М. Бойко, М. Мандзин, П. Чучман, Л. Харчишин, , М. Хас, Ф. Пікула, Марія Масика; по 25 ц.: Т. Квасний, В. Сопотюк, М. Кучинський, М. Садовський, И. Переймибіда, П. Бутрин, П. Канюк, І. Скрипець, М. Дмитрук.

Гроші в сумі $20 переслано через Обеднання.

М. Канюк.

—o—

МІННЕАПОЛІС, МІНН.

Коляда на Рідну Школу.

Громадяне, які гуртуються при Українській Православній Громаді, зложили коляду на Рідну Школу як слідує:

П. Качмар $3; по $2: А. Процай, И. Новак; по $1: І. Коцюба, В. Головацький, С. Коцюба, А. Лісовський, П. Гоца, Я. Крейдуба, М. Гладій, О. Кузик, І. Романчук; О. Пилатюк, О. Горбуль, В. Прець, В. Герман, М. Ковалів, П. Садовий, П. Гайва, И. Ковалів, В. Деняник, М. Гаврилюк, П. Парій, І. Кубарик, П. Гаврилець, К. Кицька, К. Грицишин, О. Данилюк, П. Федорів, П. Гарлов, С. Кривень, Н. Дейсак, Н. Мельник, А. Богдан, Д. Попадюк, Ю. Литвин, А. Фігурська, І. Одексин, А. Лешко, Н. Брєславський, п-ні Гуменюк, по 50 ц.: М. Бігус, Д. Шкіра, А. Теодорович.

Разом заколядовано $[illegible] на Рідну Школу і $[illegible] інвалідів.

Гроші вислано до [illegible] через Обеднання.

Всім тим жінкам, [illegible] лись колядою, як також [illegible] тим, що не відказали [illegible] складає Управа Жіночої [illegible] мали сердечну подяку.

За Управу Жіночої [illegible] в Асторії:

Марія Галан, секретарка.

YANOW'S -- JEWELER

Склад діямантів, годинників, скляної й срібної посуди, музичних інструментів, виробів шкіряних і спортових предметів по цінах нижчих ніж на ліцитації.

БІЖУТЕРІЯНІ НОВОСТИ

Сотки ріжних нашийників і бранзолет найновішої моди. Все йде за ціну від

25 ЦЕНТІВ і вище

Правдиві шкіряні мужеські калитки на банкноти, з позолоченими краями, регулярна ціна 45 центів — продаємо за	5¢
Скрипки першої якости по ціні навіть	$2.95
Першорядні іскавелки, регулярна ціна $3.50.	$1.49
Книжка даремно. Продаємо за	25¢
Спортові напасткові годинники (wrist watches). Ціна	$2.95
Витрискові перо, регулярна ціна $3.00. У нас	95¢
Валізки, регулярна ціна $2.50. У нас	79¢
Жіночі торбинки, регулярна ціна $6.00. У нас	$1.95
Годинники у формі бендзо. Ріжні краски. Вартости $8.00. У нас	$2.95

КИТАЙСЬКЕ НАЧИННЯ, ВИРОБИ ЗІ СРІБЛА, ПРЕДМЕТИ ЗІ ШКІРИ, СПОРТОВІ РІЧИ І ПОСУДА ЗІ СКЛА — МАЙЖЕ ЗА ПІВДАРМО.

УВАГА! УВАГА! УВАГА! Глядіть на адресу: 88 Main Street; глядіть на ім'я: YANOW'S. Прийдіть перші до нашої крамниці, коли відчиняться її двері в годині 9.15 в суботу рано.

КОЖДОЇ СУБОТИ ВЕЛИКА ВИПРОДАЖ

Купіть собі годинник по зниженій ціні, з підписаною гарантією

HAMILTON
ELGIN
WALTHAM
GRUEN
ILLINOIS

І інші першої якости кишенькові годинники. Їх ціна від $25 до $75. Ми продаємо по ціні від

$6.95 до $29.50

YANOW'S, JEWELERS -- 88 MAIN ST., WOONSOCKET, R. I.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА.

ПОЗІР! БОФАЛО, Н. И. ПОЗІР!

ЗАХОДОМ УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ГРОМАДИ В БОФАЛО, Н. И.

відбудеться

СВЯТО Т. ШЕВЧЕНКА

В НЕДІЛЮ, 5 КВІТНЯ 1931 Р.

В ГАЛІ УКР. ПРАВ. ЦЕРКВИ, 448 ЕЛК ВУЛИЦЯ.

В НЕДІЛЮ, В ГОД. 6-тій ВЕЧ. НА ВЕЧІРНИ

відправиться

ПАНАХИДА

А В ГОД. 7-мій

КОНЦЕРТ І ВІДЧИТ

Концертову програму виконає місцевий хор під управою о. І. Савчука.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ПОТРІБНО МУЖЧИНИ [illegible] до 65 літ, до роботи коло [illegible] української родини. Утримання [illegible] після умови. Голоситися [illegible]

STEPHEN YADLOWSKY.
New Essex St., Rahway, N. J.

НА ПРОДАЖ ЛОНЧ-РУМ, бізнес досить добрий. Голоситися [illegible] число:

247 WARREN STREET, JERSEY CITY, N. J.

Phone: Main 5720.

O. E. MALISKY,
УКРАЇНСЬКИЙ АДВОКАТ
512 Society for Savings Building.
CLEVELAND, OHIO
Вечерами: 2191 Professor Street.
2— Phone: Atlantic 2054.

DR. N. M. HNATYSHYN
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР-ХІРУРГ
І АКУШЕР
2191 Professor St., Cleveland, Ohio
(Проти українського банку).
Телефон: Atlantic 2054.

Д-Р ЮРІЙ АНДРЕЙКО
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР, ХІРУРГ І АКУШЕР
153 Avenue B,
New York, N. Y.
(межи 9. і 10. ул.)
Tel.: ALGONQUIN 8625
Урядові години: рано від 10 до 11, ввечір від 6 до 8, а в неділі від 12 до 1-шої вполудне, або після умови.

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ЗАНИМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ.
129 E. 7th STREET,
NEW YORK CITY
Tel.: Orchard 4-2568

ПЕРШИЙ УКР. ПОГРЕБОВИЙ ЗАКЛАД В НЮАРКУ І НА ОКОЛИЦІ.
Ми робимо гарні похорони
ПО $150

Без різниці як далеко позаміщовсця, кличте нас:
Офіс: 485 AVON AVENUE.
Phone: Terrace 8882, або Waverly 1636, Newark, N. J.

ПОВОРОТ ТАРЗАНА.

(44)

Тарзанови довелося пятьдесять разів вертатися до ріки по золото, поки він переніс усі куски його на вибране ним укоите місце, де він те золото і закопав. Старанно закидав те місце камінням і зрівнав усе з землею. Тарзан був певний, що ніхто сюди не добереться, хіба малпи, які тут раніше вряджували свої гуляйки. Та малпів він не боявся.

—o—

Тарзан рішив вернутися до своїх дикунів Вазирів, але передтим хотів відвідати свою хатку, в якій він так багато прожив. Багато приємних спогадів роїлося в його голові. Ідучи берегом ріки, він утомився й ліг на травичку відпочити. Скоро він пірнув у море мрій та спогадів. Навкруги було все тихо. Аж ось несподівано він почув знайомі йому звуки. Він не міг не пізнати їх.

—o—

Це було чути шелест походу багатьох великих малп. Тарзан поспішився вилізти на високе дерево, щоб звідти роздивитися, які то малпи йшли. Скоро він побачив, як внизу під деревом проходили великі малпи, а на переді йшов їх ватажок. Вони Тарзана не бачили. Прислухуючись, Тарзан почув, як ватажок малп сказав їм, що беріг ріки чистий, там нікого нема й що можна йти далі.

—o—

Тарзан, нарахував більш як сотку малп. Вони були з того одноліток, з якими він вирів с свое дитинство й де він вирів. Між ними було багато його одноліток, з якими він вирів з дитинства. Перед Тарзаном стало питання: чи пізнають його бувші друзі, чи ні? Він поліз по гілях дерева так, щоби бути на виду в малп. Перші побачили його самиці, які негайно підняли тривогу, вказуючи на незнайомого білого чоловіка.

—o—